

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 10. jūnijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede, kolēģijas sēdē izskatījusi [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 90/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmo, otro daļu un 128. panta trešo daļu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. un 92. pantam, Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. pantam un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk – Harta) 47. un 48. pantam.

1.2. pieprasīt dokumentus no Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama, Administratīvās apgabaltiesas un Senāta, kas apstiprina pieteikumā norādītos faktiskos apstākļus.

2. Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmā daļa noteic, ka par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā, kā arī par pretpieteikumu un trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem pieteikumu maksā valsts nodevu

30 *euro* apmērā. Minētā panta otrā daļa noteic, ka par apelācijas sūdzību, kā arī par pretapelācijas sūdzību maksā valsts nodevu 60 *euro* apmērā. Savukārt Administratīvā procesa likuma 128. panta trešā daļa paredz, ka tiesa (tiesnesis) pēc fiziskās personas lūguma, ievērojot tās mantisko stāvokli, var pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no valsts nodevas samaksas. Tiesa (tiesnesis), pieņemot lēmumu, ņem vērā to, vai šīs personas iesniegtos citus pieteikumus, sūdzības un lūgumus administratīvajai tiesai pēdējo triju gadu laikā vairākkārt atteikts pieņemt, atteikts izskatīt, tie atstāti bez izskatīšanas vai noraidīti.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktiskais apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd likuma normu atbilstību Satversmes, Konvencijas un Hartas normām. Līdz ar to pieteikumā minētais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punktam Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu. Lai vērtētu, vai pieteikums iesniegts par jau izspriestu prasījumu, jānoskaidro, vai: 1) prasījums formāli ir izspriests;

2) prasījums ir mainījies pēc būtības; 3) pastāv būtiski jauni apstākļi, kuru dēļ prasījumu nevarētu uzskatīt par jau izspriestu (piemēram, *Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 10.1.–10.5. punkts*).

Satversmes tiesa 2005. gada 4. janvārī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2004-16-01 “Par Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmās daļas un otrās daļas par valsts nodevas samaksu administratīvo pārkāpumu lietās atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam”. Tomēr Satversmes tiesa šajā spriedumā Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmās un otrās daļas satversmību izvērtēja vienīgi tiktāl, ciktāl šīs normas par valsts nodevas samaksu tika piemērotas administratīvo pārkāpumu lietās.

No pieteikumam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka Pieteikuma iesniedzējam Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmā un otrā daļa ir piemērotas redakcijā, kādā šīs normas tika izteiktas ar 2017. gada 2. februāra likumu “Grozījumi Administratīvā procesa likumā”, kas stājās spēkā 2017. gada 1. martā. Spriedumā lietā Nr. 2004-16-01 minēto tiesību normu satversmība nav vērtēta.

Līdz ar to prasījumu vērtēt Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmās un otrās daļas atbilstību Satversmes 92. pantam, Konvencijas 6. pantam un Hartas 47. un 48. pantam nevar uzskatīt par jau izspriestu Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 4. punkta izpratnē.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šo uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja pamattiesības ir ietvertas Satversmē un apstrīdētā norma tās tieši aizskar, radot tiesiskas sekas (*sk. Satversmes tiesas 2025. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2024-06-01 9. punktu*).

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka viņš ir vairāku administratīvo procesu dalībnieks, kuros tiesa viņam ir piemērojusi apstrīdētās normas. Pieteikumā ir minētas vairāk kā desmit administratīvās lietas, kurās pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, tiesa ir pieņēmusi pretrunīgus lēmumus par viņa atbrīvošanu no valsts nodevas nomaksas. Proti, vairākos administratīvajos procesos tiesa ir pieņēmusi lēmumu viņu atbrīvot no valsts nodevas samaksas, savukārt citās lietās šāds lēmums nav pieņemts.

Pieteikumā ir norādīts uz apstākļiem, kāpēc Pieteikuma iesniedzēja mantiskais stāvoklis liedz viņam iespējas samaksāt ar apstrīdētajām normām noteikto valsts nodevu. Tomēr apstāklis, ka Pieteikuma iesniedzējs nepiekrīt tiesas lēmumiem, ar kuriem noraidīts viņa lūgums pilnīgi atbrīvot viņu no valsts nodevas samaksas, nav pamats lietas ierosināšanai Satversmes tiesā. Tiesību normu interpretācijas un piemērošanas pārbaude nav Satversmes tiesas kompetencē (piemēram, *Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punkts*). Tādējādi pieteikumā minētie apsvērumi neapstiprina to, ka tieši apstrīdētās normas, nevis to piemērošana konkrētajā situācijā, rada Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Pieteikuma iesniedzējs arī lūdzis no Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama, Administratīvās apgabaltiesas un Senāta pieprasīt dokumentus, kas apstiprina pieteikumā norādītos faktiskos apstākļus. Tomēr no pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka Pieteikuma iesniedzējam būtu objektīvas grūtības iesniegt minētos dokumentus.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 90/2025).
2. Noraidīt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina